14. "För benägen handläggning"

23 november – 13 december 1978

Regeringens utredningar öppnade nya sår. Flera tidigare höga chefer på sjökarteavdelningen protesterade nu gemensamt mot de falska historieskrivningar av verksamheten som både JK och professorn hade publicerat. Både verkets styrelse och kommunikationsdepartementet uppvaktades.

Christina arbetade när jag gick hemma. Hon berättade att hennes kamraters sympati svängde från dag till dag beroende på händelserna på jobbet. Det var en nervös väntan på vad som skulle hända härnäst.

Hemma tog jag mina piller och fick gott om tid att vara pappa på riktigt. Självklart kunde jag inte släppa Tsesis ur tankarna. Efter bara ett par dagar tog jag fram JK-utredningen och började läsa förhörsprotokoll igen.

Jag klarade av sjökartedirektörens nedvärdering av min kompetens, att jag bara var en ”outbildad, underordnad tjänsteman i biträdesbefattning”. I den rollen borde jag vara närmast smickrad att jag trots allt fått JK att förhöra trettio personer – några flera gånger – under sex månader och att Ingvar Gullnäs behövde över 170 sidor till sin personliga bedömning.

När JK-utredningens protokoll ställdes mot tidigare uttalanden var det uppenbart att cheferna fått stora problem att hålla ihop sina uppdiktade historier. Motsägelserna var på sina håll uppenbara och ibland nästan komiska. Den upptäckten gjorde livet lättare.

Det mest positiva var upptäckten att Arnljot och jag långt ifrån var ensamma kritiker. Att facket genom Anita var rakt, visste jag redan. Att våra egna sjökortsutredare hade ett helvete visste vi också. Men att lotsdirektören i Stockholm fört en egen kamp för rättvisan visste jag inte. Jag var också nyfiken på vad bl.a. Statskontorets avdelningsdirektör hade sagt till JK. Honom hade jag själv träffat på verket tidigare. Men jag reflekterade aldrig på allvar över att kontakta de andra som av olika anledning varit kritiska. Jag hade full upp med min egen fortsättning och dessutom hade jag Christina och Arnljot att bolla åsikter med. Jag var glad att ha någon att luta mig mot – det blåste nämligen upp till orkan.

När ridån går upp för nästa scen befinner vi oss på ett svenskt ämbetsverk. Året är 1978 och det är bara sex år till Orwells ”1984”. Huvudpersonen sjökartedirektören och kommendören Folke Hallbjörner har just friats från kritik för mygel, mörkläggning och maktmissbruk. Domare var regeringens främste juridiska företrädare, rådgivare, statens advokat i tvister i domstol och skadereglerare för anspråk mot staten, JK Ingvar Gullnäs. Kritikerna sitter i ett hörn och väntar nervöst på fortsättningen. En bunt nya och gamla marionettdockor ligger på golvet. –Varsågod, säger regissören, efterspelet kan börja.

Hallbjörner var inte sen att maximalt utnyttja den immunitet JK Ingvar Gullnäs gav honom. Bara åtta dagar efter JK-beslutet, den 23 november, började han att på sitt eget personliga sätt lösa de "spänningar och motsättningar" som JK i sitt slutord kallat konfliktens "olustiga drag". Det som så

här långt varit ”olustigt” var en västanfläkt mot vad som nu väntade oss kritiker de närmaste dagarna.

Jag hade vänner på sjökarteavdelningens expedition. Personalen där skulle nu få skriva ut manus på den ena hämndaktionen efter den andra. Sjökartedirektörens penna glödde. Hallbjörner skulle nu visa sina ledaregenskaper och sitt omdöme med full kraft i skrift. Det började med att Nordström återigen lånade sin namnteckning till en sjusidig promemoria adresserad till facket. Anita var först ut på plankan. Rubrik:

”Synpunkter och yrkanden med anledning av ST-Sjöfarts ordförande Anita Jonssons uttalande i JK-rapporten.”

De elva punkterna med avslutande sammanfattning började med en analys av mig och min situation:

Jag var fullständigt sågad av JK. Att jag i intervjuer efteråt sagt att jag står för allt jag sagt, var en anklagelse mot JK. Tonen skärptes:

”En sådan man berömmer Anita Jonsson och prisar modig. Hon föreslår honom också till lönegradshöjning. Detta tyder på mycket dåligt omdöme hos vår ordförande. Hon skämmer härigenom ut facket och minskar tilltron till ST-Sjöfart…”

”Facket har tillsammans med SACO/SR och SF skriftligt tagit ställning mot Ahlmark. Det är illojalt och olämpligt av Anita Jonsson att då gå ut och taga ställning för Ahlmark.”

”Sjökarteavdelningen (S) har all anledning att vara tacksamma mot Runeberg (avdelningsordförande – min anm.) för hans kloka agerande.”

”Hur kan Anita Jonsson uttala sig på S vägnar och kritisera Hallbjörner? Vet hon något om S eller Hallbjörner?”

”Om facket skall kritisera Hallbjörner skall det ske i andra sammanhang än i en JK-rapport om Ahlmark. (Hoppla! min anm.) Det är mycket olämpligt att blanda ihop detta. Varför går facket (Anita Jonsson) ej direkt till Hallbjörner med sin kritik? Även om Anita Jonsson kritik vore riktig innehåller den ju bara några procent av sanning. Dessutom: skall vi börja med rena personangrepp och kritisera varandras karaktärsegenskaper osv.”

”Det bör också observeras att Ahlmark bedrivit en mångårig förtalskampanj mot Hallbjörner (som denne antagligen ej känner till). I själva verket började Ahlmark omedelbart sedan Hallbjörner utnämnts till sjökartedirektör sin smutskastning, dvs. innan vare sig Ahlmark eller någon annan civil tjänsteman på S sett eller överhuvudtaget hört talas om Hallbjörner, grundat enbart på dennes militära bakgrund.”

Därefter handlar det om Hallbjörners föregångare Fagerholms ledaregenskaper:

”Då tilläts mycket sällan någon debatt. Den som hade annan uppfattning nedtystades. Ofta var beslutet fattat innan föredragande hann öppna munnen. Mycket få fick delta i besluten…”

”Beslut fattades på löpande band. Innan beslut hann verkställas kom ofta ett nytt. Till slut brydde sig personalen ej om besluten. Starka motsättningar mellan olika personalkategorier rådde. Någon information förekom praktiskt taget aldrig. Och värst av allt: Alla goda rutiner kastades över ända och allt skulle ändras. Vad blev resultatet? Jo, kaos och en 70 manår stor arbetsbalans!

Det är faktiskt så, att alla som var med på förre CS tid upplever de nuvarande förhållandena som oändligt mycket bättre. Frågan kvarstår; Med vad rätt och med vilket sakunderlag insinuerar

Anita Jonsson, att det råder så dåliga förhållanden på S, att hon måste påpeka det offentligt och därmed fokusera uppmärksamheten på sjökarteavdelningen i tidningarna?

Hallbjörner anklagas av Anita Jonsson för att ha stort inflytande i verksledningen och påfallande ofta få sin vilja igenom. Det är säkert helt rätt. Men vad Anita Jonsson kritiserar måste ju alla på S anse vara utmärkt bra. Vi skall vara glada och tacksamma att ha en inflytelserik chef. Det kommer ju S till godo.

Sannolikt kommer Anita Jonssons uttalande att få direkta negativa följder för S. Generaldirektören och övriga avdelningschefer kommer säkert att bli irriterade. Det kan S personal tacka sin fackföreningsordförande A. Jonsson för.

S personal har faktiskt anledning att känna viss tacksamhet mot Hallbjörner av många skäl Här är några få:

– Ingen avdelningschef torde ha engagerat sig för personalen så mycket som Hallbjörner gjort. T ex i lönefrågor. Den enda lön han misslyckats med är väl sin egen. S löneläge relativt andra avdelningar är idag mycket bättre än för några år sedan. Det är även känt att han kämpade hårt för att t ex Anders Ahlmark skulle få en – i förhållande till hans kompetens – mycket hög lön i samband med utlokaliseringen. Eftersom Hallbjörner har stort inflytande vann han kampen. Vilket han säkert ångrar idag (liksom många andra)…

Hallbjörner genom Nordström fortsätter:

– I Tsesisfallet och de utredningar som följt har Hallbjörner engagerat sig utomordentligt hårt. De initierade vet vilket enormt arbete han nedlagt, till större delen på sin fritid. Varför? För att rädda sig själv? Nej, det har ingen påstått. T o m Arnljot Hegfeldt har sagt, att Hallbjörner har ju inget som helst ansvar i denna affär, Hallbjörner hade ju kunnat sitta med armarna i kors. Utan förmodligen därför att han såg vad som var rätt och att han icke ville låta avdelningen och dess personal utsättas för orättvisa påhopp.

Förre sjökartedirektören däremot, han som alltså var ansvarig för sjökarteverksamheten under aktuell tid, har redan skyllt ifrån sig dels på sektionschef, dels på sjömätningsledaren (Grinne, min anm.), som anklagas skriftligen och offentligen för försummelse. Dock utan att ha en aning om Tsesisfallet. Snyggt!

Hela JK-utredningen är ju f ö en enda härva av Ahlmarks beskyllningar och tjänstemännens motbevis. Med ett enda undantag. Och det står Hallbjörner för. Plötsligt kan man nämligen på två ställen läsa ett erkännande. Sålunda uttalar Hallbjörner sitt stora förtroende för Sjölin, undertecknad och alla på Sjökarteavdelningen, som haft med Tsesis att göra i tjänsten…

Tsesisfallet har igångsatts av Ahlmark. Den hemska stämning som nu finns är Ahlmark ansvarig för. Hallbjörner har gjort allt för att Sjökarteavdelningen på ett hederligt sätt skall komma helskinnad ur denna affär. Vad gör då ST-ordföranden Jonsson? Jo, hon prisar Ahlmark och anklagar Hallbjörner…

Nya rutiner har införts före Tsesis grundstötning. Hade detta inte skett hade Sjökarteavdelningen och dess personal legat mycket dåligt till. Vem har satt igång de nya rutinerna? Många kommer att ta åt sig äran, men det sanna svaret torde vara Hallbjörner personligen…

Att de nya rutinerna tillkom är alltså helt och hållet Hallbjörners förtjänst. Hade inte detta skett hade sjökarteavdelningen fått en fruktansvärd skrapa både av JK och Bjerhammar. Vi borde alltså tacka Hallbjörner för detta. I stället ger vi honom genom ordförande Jonsson ett slag på käften…

Det finns nu många tecken som tyder på att några få personer på främst administrativa avdelningen och någon på driftavdelningen med bl. a. Anita Jonsson i spetsen och tillsammans med några från Statskontoret bedriver en systematisk kampanj mot Sjökarteavdelningen. Vi som arbetar på Sjökarteavdelningen, är utsatta för en ganska otäck komplott under fackföreningens täckmantel. Varför? Man vill förmodligen hämnas för att man icke fick göra som man ville med Sjökarteavdelningen i organisationsutredningen. Det fanns krafter som helst ville utplåna Sjökarteavdelningen, vilket är skriftligt dokumenterat. Man är avundsjuk på att det − trots allt och främst i jämförelse med andra avdelningar – råder en viss ordning och reda på Sjökarteavdelningen och vi har (eller hade före Tsesis) få motsättningar inom avdelningen frånsett Ahlmark och Hegfeldt.

Denna lilla klick av personer vill tydligen på alla sätt komma åt S och bedriver uppenbarligen en kampanj mot S och Hallbjörner. Skall S personal tolerera detta? S kan förvisso klara sina egna problem och vill ej ha hjälp av några grå eminenser från andra avdelningar, även om de säger att de går fackets ärenden. (Man har tydligen också begärt i skyddskommittén att utreda psykosociala(?) förhållanden eller dylikt på S. Detta finner vi synnerligen oförskämt)

Hallbjörner lär ha tagit mycket illa vid sig av Anita Jonssons uttalande därför att det sägs komma från S personal. Han har uttalat att om någon större del av S personal står bakom Anita Jonssons uttalande, kommer han självfallet att dra konsekvenserna därav.

Sammanfattning, yrkande

– Ahlmarks fruktansvärda anklagelser mot SjöV, sina arbetskamrater och ST-medlemmar har visat sig vara helt och hållet falska. JK utredning är förödande för Ahlmark. Han har icke fått rätt på en enda punkt.

– Sjökarteavdelningens personal har all anledning att var mycket tacksamma mot Hallbjörner för att han engagerat sig i Tsesis-affären som han har gjort. Han kunde förhållit sig helt passiv och låtit den inblandade personalen (nästan samtliga ST-medlemmar) klara sig bäst de kunde. Jfr förre sjökartedirektören. Han skyllde genast ifrån sig.

– Sjökarteavdelningens personal har också anledning till stor uppskattning av sjökartedirektören för att han ändrar diverse rutiner och verkligen försöker lösa frågan om arbetsbalansen.

– Sjökarteavdelningens personal vill icke låta sig manipuleras av en klick utanför sjökarteavdelningen. Att det sker under facket täckmantel gör icke saken bättre.

– Fackordförandens uttalande till JK (vilket är genomläst och godkänt av henne) där hon på fackets och sjökarteavdelningens vägnar prisar Ahlmark och på ett otäckt sätt kritiserar Hallbjörner kan icke under några som helst förhållanden accepteras av sjökarteavdelningens personal.

– Även om Anita Jonssons kritik vore riktig innehåller den ju bara några procent av sanningen. Dessutom: ska vi börja med rena personangrepp och kritisera varandras karaktärsegenskaper osv.

– Sjökarteavdelningens personal måste därför ta bestämt avstånd från Anita Jonssons uttalande samt

– Uttala sitt förtroende för Hallbjörner och de åtgärder han vidtagit för att återföra Sveriges sjökarteväsende i sunda banor. Detta uttalande måste göras skriftligt och ges i princip samma spridning i SjöV som JK rapport."

Göran Nordström, ST-medlem, S-avdelningen (23.11.78)

Nästa skrivelse var riktad direkt mot mig. Den var adresserad till sjökartedirektören och kommendören Folke Hallbjörner och undertecknad av byrådirektör Nordström. Jag skulle bort:

Det var Nordströms egen arbetsmiljö som i första hand måste räddas genom en förflyttning av mig.

Delar av de anställda ville enligt författarens uppfattning över huvud taget inte samarbeta med mig. Den psykiska pressen hos Nordströms medarbetare hade blivit så stor att enheten totalt splittrats. Ingen på enheten upplevde tillfredsställelse i arbetsmiljön.

Arbetet mellan mig och mätningsingenjörerna som tidigare var ett ”teamwork” fungerade inte längre. De ville enligt författarens uppfattning inte samarbeta med mig.

Jag hade genom felaktiga antydningar, insinuationer, gissningar, rena lögner avsevärt smutskastat mina medarbetare i mina anklagelser till bl.a. JK.

Arbetsmiljön var som förbytt. Man arbetade nu i någon form av leda där dörrar noggrant stängs under normala arbetsförhållanden eller diskussioner.

Jag hade stor duperingsförmåga.

Jag hade genom åren lyckats ge sken av en stor arbetsbörda. Eftersom jag nu på allehanda sätt försökt dra mig bort från mitt tidigare arbete, har andra personer till stor del måst gripa in och göra arbetskartor och material till fartygen. Det arbetet hade visat sig enkelt och relativt snabbt utförbart.

Jag hade sorterat ut vissa av mina arbetsuppgifter som t ex statistikbearbetning av sjömätning och förklarat att jag inte utför den längre.

Jag kräver också skriftliga order för att utföra ordinarie arbetsuppgifter. Senast den 8 november, då jag begärt skriftlig order för att utföra arbete, där skriftlig anvisning utgått redan i juli månad. Dessutom utför jag inte anvisat arbete.

Det hade varit stora svårigheter att nå mig det senaste året. Rapporter har sedan kommit att jag suttit i bl.a. allmänna arkivet, där jag tydligen har ägnat mig åt arkivforskning för att hitta nya anklagelsegrunder. Det skulle inte ingå i mina arbetsuppgifter.

Författaren menade vidare att jag ägnat stor del av min arbetstid till att agera för min sak i hela Sjöfartsverket. Det ingick inte i mina arbetsuppgifter.

Jag skulle ha tillbringat minst en dag på sjökarteavdelningens expedition för genomgång och kopiering av vissa handlingar i sjökarteavdelningens diarium under Hallbjörner och Nordströms semester. Det ingick inte heller i mina arbetsuppgifter.

Jag hade börjat mitt debattinlägg med ”som ansvarig för…”, men jag hade på intet sätt visat att jag hade ansvar där jag borde, för övrigt i något annat sammanhang heller.

Jag skulle den 17 april vägrat göra en specifikation för ett sjömätningsfartyg.

Men det var inte slut med det.

Jag hade tidigare visat vad de kallade mobbningstendenser, vilket skulle framgå av JK-rapporten. Det hade alltid funnits någon som jag på något sätt trakasserat. Enheten hade tidigare funnit sig i det, men mitt sätt hade i och med Tsesisfallet tagit helt andra vändningar. Författaren tvivlade starkt på att enhetens personal klarade detta tryck rent psykiskt. Därför upprepades yrkandet att jag måste förflyttas så att såväl de sociala som psykologiska förhållandena åter skulle kunna repa sig.

Skrivelsen Hallbjörner avslutades:

"Verksamheten får icke bli lidande på att en person av 20 uppträder på detta avvikande sätt. Det gäller såväl enhetens som hela Sjökarteavdelningens kamratskap, goda sammanhållning och känsla av gemenskap och därmed icke minst arbetsglädje.

Göran Nordström, Chef för mätningstekniska enheten. Kopia till Ordf. ST-Sjöfart avd 217 och Ordf. SACO/SR-föreningen" (29.11.78)

Sjökartedirektören Hallbjörner stämplade uppropet med sin personliga tjänstestämpel och antecknade för hand:

"Överlämnas till CA (Chefen för administrativa avdelningen Järmark, min anm.), för benägen handläggning".

Skrivelsen diariefördes på administrativa avdelningen den 5 december.

Kritiken mot mig var säkert tillräckligt stark för att flytta mig till månen om den var sann. Men effekten och trovärdigheten skulle naturligtvis öka ytterligare med flera namn på listan.

Ytterligare elva manliga kolleger och arbetskamrater i omgivningen skrev på en ny skrivelse. Återigen var den adresserad till sjökartedirektören. Återigen med kopia till facket. Det var samma personer som tidigare brutit sig ur det gemensamma fikagänget och ett par militärer. Den här skrivelsen innehöll samma mönster som den första. Kravet att jag skulle bort upprepades med ännu hårdare ord:

Åtgärden var nödvändig för att återställa den nu svårt störda arbetsmiljön till normala former.

Den grava störningen i arbetsmiljön hade utvecklats under det just gångna året. Orsaken skulle vara de anklagelser och förtal som jag spritt via flygblad och massmedia. Det var ju nu klarlagt genom JK: s och Bjerhammars utredningar att mina anklagelser var helt grundlösa.

Problem med mig hade de haft sedan många år. Jag hade använt stor del av min arbetstid at snoka i andras ansvarsområden. Det hade resulterat i ovederhäftig kritik i form av hätska och kränkande utfall mot enskilda tjänstemän. För övrigt hade det alltid varit svårt att samarbeta med mig.

För att komma till rätta med problemen kring mig omorganiserades enheten så att jag fick arbeta mer självständigt. Tyvärr var detta ej någon god lösning, vilket mitt senare agerande klart hade visat.

Efter utflyttningen till Norrköping började enheten med veckomöten. Dessa var för mig ett lämpligt forum att framföra och diskutera mina kritiska synpunkter. Mina onyanserade och obalanserade uppträdanden förstörde idén med dessa möten.

Mina åtgärder och uttalanden efter Tsesisolyckan hade inte bara skadat sjökarteavdelningen och tjänstemännens anseende och relation, utan även förstört den inre gemenskapen.

Så hade jag t ex vägrat utföra ordinarie arbetsuppgifter annat än efter skriftliga order.

Jag hade genom maskning försvårat och fördröjt arbeten.

Jag hade också skjutit ifrån mig arbeten som jag tidigare hade åtagit mig. Allt detta hade allvarligt skadat den psykiska arbetsmiljön.

Mitt agerande hade också haft till resultat att den tidigare och öppna gemenskapen på enheten hade slagits sönder. Sektionen präglades numer av stängda dörrar och den stora grupp, som förr under kaffepauserna diskuterade och utbytte information och erfarenheter, hade nu splittrats i små isolerade grupper. Namnlistan avslutades:

"För att så långt som möjligt återställa arbetsmiljön till normala förhållanden, ser vi som enda lösning att Anders Ahlmark avlägsnas från sjökarteavdelningen."

Proceduren upprepades. Sjökartedirektören Folke Hallbjörner stämplade skrivelsen och bifogade på nytt tillägget: *"Överlämnas till CA för benägen handläggning"*. Listan diarieförde på administrativa avdelningen den 6 december.

Den 8 december var jag tillbaka i tjänst. Vid kopieringsapparaten mötte jag en vän som jobbade på administrativa avdelningen och hade fackliga uppdrag.

– Vad tycker du om listorna, sa han lågmält och log sarkastiskt. Har du inte sett listorna?

– Listorna, vilka listor? sa jag och trodde i min enfald att det rörde sig om fackets löneförhandlingar.

Han såg sig omkring, tog sina kopior, och drog med mig in i hissen.

– Kom med här ska jag visa dig, sa han och tryckte på knappen till tredje våningen.

Utan att säga något mer, tog han med mig till sitt tjänsterum. Jag var på främmande mark. Det var tomt i de breda korridorerna. Jag hade egentligen ingen aning om hur man på administrativa avdelningen i allmänhet uppfattat min kritik.

Korridorerna var lika. Bara andra färger på textilierna skvallrade om att vi befann oss på ett annat våningsplan. Min vän tände en skrivbordslampa när vi kom in i rummet och han bad mig sitta ner på en besöksstol alldeles innanför dörren.

– Vänta ett tag, jag kommer strax, sa han och försvann och lämnade dörren öppen. Jag sparkade till den lätt, så att det bara blev en smal öppen springa mot korridoren. Jag satt mig ner i halvdunklet och blundade.

Minuterna gick. Det var långa minuter, som blev tio eller kanske mer och jag hann spekulera en hel del om vad jag hade att vänta. Det började skymma. Jag gick fram till fönstret och tittade ut mot den lilla innergården som inneslöts av verksbyggnaden på alla sidor. Lamporna var tända i de flesta rum och jag kunde se personer röra sig mitt emot. Jag återvände till besöksstolen.

När min vän kom tillbaka bad han om ursäktade för att han dröjt. Han hade varit tvungen att vänta på ett tillfälle innan han osett kunnat ta mappen och kopiera handlingarna.

När han stack "listorna" i handen på mig och tittade mig allvarligt rakt in i ögonen, började jag ana någonting riktigt otrevligt.

Jag blev inte direkt förbannad, men besviken, otroligt besviken och kanske lite rädd. Jag vägrade först att tro det jag läste. Min kamrat såg nog att jag inte var i form. Han tog mig i armen som om jag inte var kapabel att resa mig själv. Han nickade vänligt åt mig och sa samtidigt att jag fick behålla kopiorna. Jag log tillbaka instinktivt. Han kollade att det var tomt i korridoren.

Jag tog trapporna ner. Tankarna virvlade runt. Varför orkade de inte hålla emot? Varför hade ingen sagt någonting till mig, och varför låg listorna hos den administrativa chefen? Jag såg direkt att inget namn på listan matchade kritiken. Jag kunde direkt säga att ingen av namnen skulle ensam eller i grupp ta det här initiativet på egen hand. Ingen på listan skulle kunna skriva detta om mig. Det var jag säker på. Så väl kände jag de flesta.

Det var Erik, en kamrat, själv mobbad vid utlokaliseringen och nu ambitiös chef i det geodetiska gänget. Det var Thomas, också kamrat, mätningsingenjör, världens snällaste som aldrig skulle göra en fluga illa. Det var Johan, nyanställd och lika trevlig. Det var Uffe, kamrat, mätingenjör och arbetsplatsombud som jag bara hade positiva upplevelser med i olika jobb ute, men som bara några

veckor tidigare i ett pressat läge sagt att han hade ”sin familj att tänka på”. Det var Peter som var kapten i flottan och Hallbjörners inofficiella adjutant, trevlig och social. Det var Hans, kommendörkapten och chef för sjömätningens operativa styrkor, granne som jag aldrig träffade i tjänsten. Det var Hans-Erik, kartredaktören som efter alla svåra utredningsuppdrag i Tsesis spår övergav sitt ideal. Anders, nyanställd som jag inte alls kände. Det var Ove som var vittne vid sjöförklaringen, reservofficer och båtförare vid olika uppdrag, inga problem. Lars, en kamrat och oförarglig ingenjör med dataintresse och Sven-Erik, osynlig ekonom.

Vad skulle jag göra? Det var faktiskt ganska lätt att inse att det inte fanns så mycket att göra. Jag tänkte spontant inte rädda några samveten genom att gå bärsärkargång. Jag tänkte inte öppna några nya fronter även om sjökartedirektören provocerade till förbannelse. Även om tankarna inte nått särskilt långt in i framtiden förstod jag att situationen nu var mer än allvarlig. Att det tillstött komplikationer var en underdrift.

Och vi skulle få uppleva mer drama innan vi kunde vända hemåt den dagen. Samtidigt som jag läste upp innehållet i listorna för Christina och några arbetskamrater på hennes rum, delade Hallbjörners expeditionspersonal ut ett upprop till alla anställda på sjökarteavdelningen.

Nu var det Sjölin som från sin stockholmshorisont fortsatte hetsen. Sjöfartsverkets huvudvittne och strateg i Tsesisärendet hade befriats från Hallbjörners munkavle och vädjade nu till personalen att göra sig av med kritiker:

Inledningsvis skrev han att han var den ”kände” Sjölin i Stockholmsgruppen. Han hade en gång också räknat mig som vän. Men det var inte lätt att var vän med mig och inte heller riskfritt. För det behövs att man hade samma åsikt som jag oavsett hur fel jag har. Det hade också JK kommit underfund med. Om man hade annan uppfattning än jag, agerar jag fullkomligt hänsynslöst och jag utnyttjar rent infernaliska metoder i min debatteknik. Sjölin sa sig själv höra till de olyckliga som tvingats debattera med mig och det räknade han som en av sitt långa arbetslivs djupaste besvikelser när det gällde relationer med arbetskamrater. Varje rättstänkande som finge inblick i min debatteknik skulle bli lika förbittrad och desillusionerad som Sjölin och känna samma djupa avsky inför mitt agerande.

Eftersom nu JK sagt sitt tyckte Sjölin att det borde bli frid och arbetsro på sjökarteavdelningen, men han skrev att nya orosmoln hotade.

Anita hade genom att kritisera sjökartedirektören, underminerat förutsättningarna att företräda medlemmarnas intressen. Hon skulle okritiskt ha lyssnat på min vettlösa kritik, som JK nu tillbakavisat på alla punkter.

Sjölin hänvisade till sin fackliga erfarenhet och den ”välmening” han nu sökte personlig kontakt med alla anställda. Han tyckte det låg i medlemmarnas eget intresse att det blev slut på debatten så att ”arbetsglädjen på nytt skulle få fritt spelrum i samvaron.”

Han skrev att mina svekfulla anklagelser om systematisk mörkläggning inte fick följas av en fortsatt systematisk förföljelse av hela sjökarteavdelningen.

Och om inte min sektionsordförande Anita insåg det själv och tog konsekvenserna genom ett eget initiativ fanns det ännu större anledning att misstro hennes omdöme. Och därmed fanns det också ännu större anledning att se till att hon tvingas lämna ordförandeposten.

Sjölin uppmanade också till att sektionsstyrelsen offentligen måste ta avstånd från Anitas uttalanden och att styrelsen i framtiden tog tillvara medlemmarnas intressen i normal och hyfsad ordning. Det var angeläget och det var bråttom att ta ställning om man ville påverka sin egen framtid. Sjölin avslutade med kollegiala hälsningar.

Christina och jag konstaterade att framtiden inte längre var det den hade varit. Skulle cheferna lyckas vända alla sjökarteavdelningens anställda mot mig och dessutom få fackets stöd, så var naturligtvis det slutet på historien. För första gången såg jag kris i Christinas ögon. De som hade skrivit på listan mot mig kunde inte se mig i ögonen. De tittade ner eller åt annat håll när vi möttes i korridoren. Jag hade inga höga tankar om mina kamrater som svikit. Jag kunde bara hoppas på att någon hade modet att berätta vad som hänt eller åtminstone redogöra för sina egna åsikter.

Under helgen skrev jag för första gången till facket om hjälp. När måndagen kom, var jag rädd för att det skulle bli en ny, infernalisk dag på jobbet. Men den startade i dur.

Sjölin hade gått för långt. Hans hätska upprop slog tillbaka med full kraft mot honom själv. Stämningen var nästan livad. Anita var alltför populär för att skändas på det här sättet. Jag fick också många uppmuntrande påhälsningar från lite chockade anställda från hela huset.

Sjöfartsverket hade styrelsemöte samma dag och Hallbjörner fanns på plats liksom den administrative chefen Järmark. Generaldirektören var ordförande.

Trots att jag officiellt ännu inte fått ta del av kravet på att jag skulle ”avlägsnas”, skaffade sig verksledningen med hjälp av listorna ett principbeslut av styrelsen att få mig omplacerad. GD Johansson berättade för styrelsen vad som hänt efter JK-utredningen. Flera styrelseledamöter underströk vikten av att verket skulle få arbetsro och att normala arbetsförhållanden återställdes på sjökarteavdelningen. Protokollet visade att det kunde komma att ”nödvändiggöra en omplacering” av mig.

– Skräcken sprider som pesten!

Min vän som hade skaffat fram namnlistorna flåsande när han stack in huvudet i mitt rum. Jag hann inte stoppa honom då han halvspringande försvann i korridoren. Jag ropade efter honom och gick vidare bort mot torget med kopieringsapparaten. Jag hörde högljudda och upprörda röster.

Det hade inte nått fram till Hallbjörner att Sjölins upprop var ett totalt fiasko. Hela avdelningen var som ett kokande inferno. Detaljcheferna hade fått order att samla in namnlistor mot Anita på alla sjökarteavdelningens sektioner.

Christinas närmaste chef, kartredaktören, hade ljugit sig rakt igenom JK-förhöret och nu skrivit på listan mot mig. Men han lyckades inte få några andra namn på listan än de som redan skrivit på mot mig tidigare. Ritpersonalen var i uppror och protesterade. Någon vågade till och med hög stämma ge uttryck för sin avsky mot metoderna. Det blev kaos. Jag höll mig undan. Någon av detaljcheferna vägrade helt att ställa upp på ordern. Det blev en hetsig scen i korridoren. Det handlade om åsiktsfrihet och svek. Kartredaktören, skyllde upprörd på att han bara skötte sitt jobb. Till slut orkade han inte försvara sin vacklande övertygelse och bröt ihop i vår förbipasserande lokalvårdares armar. Han hade fått en ny anledning att tänka över varför han inte stannat kvar i stockholmsgruppen vid utlokaliseringen, utan satsat på en skilsmässa och ett nytt liv i Norrköping.

På den militärkartografiska sektionen var rädslan som störst. Där lyckades namninsamlingen bäst. När detaljchefen dök upp skrev flera på, men någon av ritarna ångrade sig och tog hysteriskt gråtande kontakt med sina fackliga företrädare utanför sjökarteavdelningen.

Under det värsta tumultet, blev jag kallad till "CA". Chefen för administrativa avdelningen, Järmark, som fått ett dagsfärskt klartecken från styrelsen var redo att inleda sin ”benägna handläggning”. Jag tog trapporna upp med dubbla steg.

Han bad mig vänligt sitta ner på en stol framför det stora skrivbordet i mahogny, som bara lyfte upp en tung kristallskål.

Allting hade gått så fort. Jag var fortfarande uppskruvad av händelserna där nere och lite andfådd. Jag tänkte på annat och hade inte mer än små misstankar om vad som var på gång.

– Vi ska bara invänta en man till, sa Järmark och avslöjade en tydlig stockholmsdialekt.

Han plockade bort ett grått hårstrå från den ljusa glencheckkavajen.

Vi satt tysta en dryg minut och hjärnan började sakta hinna ikapp. En man i grön kavaj och svart helskägg kom in i rummet. Han presenterade sig, hämtade en stol från sammanträdesbordet bakom mig, och tog plats på min högra sida.

– Ja, du vet kanske varför du är här, inledde Järmark.

– Nej, inte precis, men jag har kanske en aning. Och det verkar ju behövas vittnen. Jag vill gärna hämta någon från facket som kan...

Jag reste mig till hälften när jag fick en vink att sätta mig igen.

– Nej, nej, nu pratar vi med dig, bara dig, sa chefen vänligt men bestämt.

Jag ryckte på axlarna som ett likgiltigt medgivande.

– Ja, det gäller de här skrivelserna vi har fått, dels från Nordström och dels från dina arbetskamrater där nere på S. Har du sett dem förresten… skrivelserna? Han drog ut en skrivbordslåda och tog fram några papper.

– Ja, svarade jag kort. Jag vet vad det handlar om. Jag hade ju kunnat svara nej, men ville inte sitta där längre än nödvändigt.

– Nu är det så, att både Nordström och de andra som har skrivit på här, säger att de inte vill samarbeta med dig längre. Dom vill helt enkelt inte ha dig där nere – de vill ha dig ”avlägsnad”. Det kanske du har sett?

– Mm, det har jag inte missat, det står ju så, men jag känner inte till att det funnits några samarbetsproblem mellan oss? Jag har inga problem. Det fordrar ju ett visst samarbete… eller?, Jag har faktiskt ett självständigt jobb, det skriver de ju själva. Jag var inte helt utan lust att försvara mig, samtidigt som det kändes att det var lång väg att gå med två för mig helt okända personer i rummet.

– Nej, kanske det, men nu har man vänt sig till CS. Det är ju han som är chef där nere. Och sedan har Hallbjörner skickat skrivelserna till mig.

– Ja, för "benägen handläggning", fyllde jag i.

– Jag fattar inte vad det är som är så märkvärdigt med det? Järmark blängde på mig.

Jag tog sats.

– Hallbjörner har inte nämnt ett ord för mig om det här. Borde han inte ha sammankallat oss och försökt lösa problemen först, om det funnits några? Verket har mer resurser än så om det skulle behövas.

Bisittaren satt helt tyst när jag berättade om förhållandena och den dagsfärska utvecklingen på sjökarteavdelningen. Att de som skrivit på listorna faktiskt var i en beroendeställning och hur självständigt mitt jobb faktiskt var.

Stämningen var inte direkt uppsluppen, och jag kände att jag kanske ändå behövde ett eget vittne. Jag bad att få hämta någon från facket.

– Nej, sitt! Facket har ingenting med det här att göra. Nu pratar vi med dig. Facket ska inte blandas in nu. Han återvände till listorna.

– Nu är det i alla fall så att det är många anklagelser här och det är många som har skrivit på.

Jag berättade att jag hade bett facket att försöka ta reda på mer konkret vad som avsågs i kritiken mot mig. Nu ville jag att chefen för den administrativa avdelningen skulle göra samma sak.

– Du, vi har nog allt material vi behöver för den här saken. Det räcker för att göra en bedömning. Vi kan ju inte göra en ny JK-utredning. Det har vi inga möjligheter till. Vi har ju för sjutton ett dussin namn här! Han sökte min bisittare med blicken. Men vittnet som satt bredvid mig, tyckte kanske chefen hamnat lite snett.

– Därför har vi ett förslag, sa han. Det…

– Ja just, avbröt Järmark. Därför har vi ett förslag. Jag tänkte komma till det.

– Ja, sa jag och kände att jag egentligen inte alls ville ha något förslag.

– Vi hade tänkt att du skulle börja på Händelö, alltså på elverkstaden där ute.

Det var som att ramla ner i en brunn. Jag satt nog bara och gapade. Skulle jag omplaceras till en elverkstad! Jag var klubbad, totalt borta. Till elverkstaden, vad ska jag göra på en elverkstad?

Jag kände hur de båda iakttog mig noga, och sökte min kommentar.

– Vi tänkte att du skulle biträda chefen därute.

Jag var stum. Jag mådde illa. Jag ville gå därifrån.

– Vi tänkte att det kanske skulle vara skönt för dig att komma bort från allt det här?

– Ja vi kan ju säga så mycket att arbetsuppgifterna inte är spikade ännu, korrigerade bisittaren.

– Det är lättare att flytta en än elva. Många av dina kamrater säger att de tänker sjukskriva sig om du är kvar, sa Järmark

– Jaså, det var något nytt, vika då?

– Jag vill inte gå in på några namn, Men Nordström känner du…

– Har jag gjort något tjänstefel eller? Jag bytte riktning.

– Nej, nej. Har jag sagt det? Har jag sagt något om tjänstefel. Han tittade på vittnet igen, som i sin tur tittade i golvet.

– Nej, meningen är att du ska få komma ifrån ett tag. Du kan förkovra dig på elverkstaden. Vi ska nog hitta något lämpligt. Chefen där ute är positiv, vi har pratat med honom. Nå vad säger du om förslaget? Ja, du får naturligtvis behålla din lön.

Jag hade börjat hitta tillbaka till verkligheten. Om jag lämnade klartecken här och nu, skulle jag ångra mig resten av mitt liv, tänkte jag samtidigt som adrenalinet började pumpa. Jag fick samma respektlösa känsla för en verksledningsmedlem som jag känt flera gånger tidigare. Situationen var absurd och verklighetsfrämmande. Drömde jag?

– Det sägs ibland att man brukar bli sparkad uppåt, när man gjort en riktig tavla i statsförvaltningen. Kan man säga att det här är det då, sa jag provocerande.

Chefen som jag visste hade egna erfarenheter, höll på att tappa masken för ett ögonblick, men fann sig snabbt.

– Nej, men du får ju behålla din lön.
Jag reste mig, tackade och gick därifrån.
– Ja, men du kan väl tänka på saken, var det sista jag hörde innan jag lämnat rummet.

Luciadagen hade jag bokat in för en heldag med yngste sonen på dagis. Att i bruna velourbyxor få läsa många och långa sagor för alla storögda, klättrande, klängande och ivrigt lyssnade femåringar i myshörnan var fantastiskt. Det var en overklig kontrast mot den hetsläsning och stämning som spreds på jobbet. Var det jag nu upplevde kanske en väckarklocka… att det fanns en annan värld? Var det kanske dags att kasta in handduken i alla fall?